

YTTERLIGARE ÅTGÄRDER I NÖDBROMSMEKANISMEN FÖR ATT EFFEKTIVISERA SMITTBEKÄMPNINGEN

Bakgrund

Social- och hälsovårdsministeriet har den 22 december 2021 genom sitt brev, som baserade sig på vad som förordades i statsrådets principbeslut, styrt användningen av omfattande ytterligare åtgärder enligt nödbromsmekanismen. Utöver det har ministeriet i sitt brev den 3 januari 2022 preciserat de rekommendationer om användningen av nödbromsmekanismen som gäller offentliga tillställningar.

Sedan julen har det rapporterats ett stort antal nya coronavirusfall. Orsaken bakom detta är särskilt spridningen av den omikronvariant som smittar lätt. Den omfattande och snabba smittspridningen i befolkningen medför också en risk för att behovet av sjukhusvård ökar. Behovet av sjukhusvård och den belastning som åtgärderna för att bekämpa epidemin orsakar inom primärvården har ökat betydligt och kontinuerligt. Detta har också lett till att tillgången till vård i rätt tid har försämrats betydligt inom andra hälso- och sjukvårdstjänster.

För närvarande är antalet smittfall så högt att epidemin i de flesta områden inte kan begränsas genom testning och smittspårning. Situationen kräver ytterligare åtgärder i syfte att minska smittspridningen, stävja epidemin och trygga bärkraften i servicesystemet inom social- och hälsovården.

Ministeriet har gjort ändringar i de rekommendationer av anvisande karaktär i fråga om offentliga tillställningar och kund- och deltagarlokaler som ministeriet gav kommuner, samkommuner och regionförvaltningsverk den 22 december 2021 (VN/33780/2021) och utöver det rekommenderar ministeriet åtgärder för att begränsa antalet passagerare inom persontrafiken.

Anvisningar till kommuner, samkommuner och regionförvaltningsverk

Ministeriet styr och rekommenderar att alla de områden som uppfyller kriterierna för samhällsspridning ska bedöma och vid behov införa följande åtgärder i nödbromsmekanismen för att effektivisera smittbekämpningen:

- Det ska införas en restriktion, om villkoren uppfylls, som genom beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) helt förbjuder ordnande av offentliga tillställningar i alla riskklasser. Till den del det är nödvändigt att begränsa sådana offentliga tillställningar som ordnas utomhus, uppmanas i enlighet med ministeriets styrningsbrev av den 3 januari 2022 (VN/21/2022) dock att områdena vid prövningen av åtgärderna ska beakta möjligheterna att förebygga smitta genom de krav som gäller deltagarnas placering. I det rådande läget finns det skäl att till exempel bedöma om det är möjligt att förebygga smitta i tillräcklig grad genom kraven om att undvika närkontakt.

- Det ska införas en restriktion, om villkoren uppfylls, som i alla riskklasser helt förbjuder användningen av de lokaler som avses i 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (1221/2021).
- Om det bedöms vara nödvändigt ska det meddelas att antalet passagerare ska begränsas i enlighet med 58 f § i lagen om smittsamma sjukdomar (1221/2021).

På grund av det svåra epidemiläget styr och rekommenderas smittskyddsmyndigheterna att bedöma och vid behov införa de ovannämnda begränsningarna för lokaler inomhus även för hobbyverksamhet för barn och unga. Vid bedömningen ombeds myndigheterna dock beakta att restriktioner som berör barn och unga alltid ska tas i bruk i sista hand.

Ministeriets rekommendationer av anvisande karaktär av den 22 december 2021 ändras inte i övrigt.

Syften, användningsändamål och konsekvenser

Ministeriets styrning är inte juridiskt bindande, utan myndigheterna fattar besluten själva. De villkor för tillämpning som särskilt anges i lagen ska alltid iakttas. Bedömningen av de risker som beaktas i den nationella styrningen och verkställandet av de riksomfattande rekommendationerna är även beroende av det allmänna epidemiläget, som kan variera både lokalt och regionalt. Därför bör riskerna bedömas och rekommendationerna tillämpas med beaktande av det aktuella sjukdomstrycket.

Syftet med de ovannämnda åtgärderna för att effektivisera smittbekämpningen är att effektivt minska närkontakterna för en viss tid i de områden där epidemin är värst och att trygga bärkraften inom servicesystemet för social- och hälsovården. Avsikten är att inom ramen för den gällande lagstiftningen bromsa epidemin och skydda befolkningens hälsa och välfärd och särskilt riskgrupperna mot allvarliga coronavirusinfektioner.

Restriktionerna ska bedömas utifrån en epidemiologisk, social och ekonomisk konsekvenshelhet genom att fästa särskild uppmärksamhet vid restriktionernas konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna. När behovet att införa åtgärderna bedöms i samband med det regionala beslutsfattandet bör varje fall bedömas med beaktande av hur tidpunkten och det sätt på vilket åtgärderna riktas kan minska skadeverkningarna och hur åtgärderna bör riktas för att säkerställa att de negativa konsekvenserna inte är större än nyttan.

Vid beslutsprovningen och beslutsfattandet ska principen om att prioritera barnets bästa beaktas så att de åtgärder som ska vidtas för att förhindra smitta främst riktas till vuxna och får så lindriga negativa konsekvenser som möjligt för barn. Samtidigt ska man också beakta att principen också förpliktar att aktivt vidta sådana skyddsåtgärder som förhindrar och minskar epidemins negativa konsekvenser för barn.

De eventuella negativa sektorsövergripande konsekvenserna har bedömts i samband med ministeriets provning av rekommendationerna. De konsekvenser som de omfattande åtgärderna kan få kan dock fortfarande effektivt begränsas genom att rikta åtgärderna ändamålsenligt, i rätt tid och enligt regionala behov och genom att vidta samhällliga åtgärder som stöder ekonomi och service. De exceptionella åtgärderna införs endast temporärt. De hälsofördelar och de indirekta positiva konsekvenser för välfärden

och för den samhälleliga och ekonomiska resiliensen och återhämtningen som kan uppnås genom åtgärderna är mycket betydande. Enligt en helhetsbedömning av behovet av åtgärder, pandemibekämpningens hälsoeffekter och skyldigheten att bekämpa smittsamma sjukdomar krävs det att de ovannämnda åtgärderna vidtas på så sätt att nyttan är större än de potentiella negativa konsekvenserna. Liv och hälsa och den övergripande välfärden har en mycket stark ställning i vårt system med grundläggande fri- och rättigheter. Genom att införa effektiva åtgärder i rätt tid kan man dessutom minska behovet av långvariga restriktioner.

Mer information

[Brev: Användningen av nödbromsmekanismen \(VN/33780/2021\)](#)

[Brev: Precisering av ministeriets rekommendationer om användningen av nödbromsmekanismen \(VN/21/2022\)](#)

Kanslichef

Kirsi Varhila

Avdelningschef

Satu Koskela

Distribution

Kommunerna, sjukvårdsdistrikten, samarbetsområdena inom social- och hälsovården
Landskapet Åland
Institutet för hälsa och välfärd
Transport- och kommunikationsverket
Regionförvaltningsverken
Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

För kännedom

Social- och hälsovårdsminister Sarkkinen
Familje- och omsorgsminister Kiuru
Statssekreterare Mäkipää
Statssekreterare Ruuth
Undervisningsminister Andersson
Vetenskaps- och kulturminister Kurvinen

Transport- och kommunikationsminister Harakka
Statsministerns specialmedarbetare Niemi
Kanslichef Lehikoinen
Statsrådets kansli
Finansministeriet/avdelningen för utveckling av statsförvaltningen
Kommunikationsministeriet
Justitieministeriet
Inrikesministeriet/polisavdelningen
Polisstyrelsen

UUPPHÄVAD